

پرداخت کردیم.» خانواده اما حالا از کارشان پشیمان شده‌اند.

▼ اختلال در رشد مغزی

محمد هاشمیان، فوق تخصص ریه اما شیوع استفاده از سیگارهای الکترونیکی در میان دانش‌آموزان را مهم می‌داند و به هم‌میهن می‌گوید: «باید ابتدا این موضوع بررسی شود که فلسفه ایجاد سیگارهای الکترونیکی چه بوده، زیرا این سیگارها ضرر زیادی دارند و در جهان تبدیل به معضلی برای سلامت جامعه شده‌اند. ماجرا از آنجا شروع شد که به‌دلیل خطرات استفاده از سیگار، پزشکان به مصرف‌کنندگان توصیه کردند تا مصرف سیگار را ترک کنند. زیرا سیگار علاوه بر اینکه عامل بسیاری از سرطان‌هاست مانند سرطان مثانه، پانکراس، معده و...، باعث بیماری‌های انسدادی مزمن ریه هم می‌شود. این بیماری باعث التهاب راه‌های هوایی و تنگ‌شدن آن می‌شود.» او اضافه می‌کند که راهکارهای مختلفی برای ترک سیگار پیشنهاد شد که مشاوره‌های پزشکی و روانپزشکی، آدامس، برچسب‌های نیکوتین، از جمله آنها بودند: «استفاده از سیگارهای الکترونیکی هم راهکار دیگری برای ترک سیگار بود. یعنی ورود این نوع سیگار به بازار به منظور کمک به ترک سیگار بود.» این فوق تخصص ریه این را هم می‌گوید که مضرات این سیگارها، در اوایل تولیدش چندان معلوم نبود، اما بعد از مدتی برخی از ضررهای آن مشخص شد: «بعدها مشخص شد که این سیگارها موجب سرفه، ایجاد خلط؛ نفس تنگی و احتمالاً انسداد ریه می‌شود. مواد شیمیایی واردشده به بدن از طریق این سیگارها باعث التهاب ریه می‌شود که کنترلش سخت است. نیکوتین موجود در این سیگارها باعث افزایش تپش و انقباض قلب و بالا رفتن فشار خون می‌شود. بنابراین در جهان مصرف این سیگار به افراد عادی توصیه نمی‌شود.» به گفته او در حال حاضر سازمان غذا و داروی آمریکا، مصرف سیگار الکترونیکی در راستای ترک سیگار را تایید نکرده است: «این سیگارها آثار بسیار مضر دیگری هم دارند که ممکن است در طول زمان مشخص شوند. حتی ممکن است این آثار بدتر از آثار سیگار هم باشند.» هاشمیان درباره تأثیر مصرف سیگارهای الکترونیکی بر نوجوانان هم می‌گوید: «سطح‌الت نشان داده که این سیگارها هم برای رشد مغز نوجوانان مشکل‌ساز است، هم روی سیستم جنسی و تولیدمثل آنها اثر می‌گذارد. حتی مصرف این نوع سیگارها توسط مادران باردار می‌تواند باعث ایجاد اختلال در جنین شود.»

▼ تویخ و اخراج بی‌فایده است

فروغ تیموریان، جامعه‌شناس و کارشناس آموزشی که سال‌هاست در مقطع متوسطه تدریس می‌کند اما با تایید شیوع و گسترش استفاده از انواع سیگارهای الکترونیکی در میان دانش‌آموزان به هم‌میهن می‌گوید: «مسائل مختلف در مدارس آنقدر زیاد است که مسائلی مثل کشیدن سیگار معمولی و الکترونیکی و حتی مخدر گل، عادی شده است. چندی پیش در مدرسه‌ای که تدریس می‌کنم، بچه‌ها را به‌دلیل آوردن موبایل به مدرسه گشتند، بچه‌ها موبایل‌ها را پنهان کردند اما در کیف‌هایشان وسایلی زیادی مثل سیگار، حشیش، وسایل پیشگیری و قرص جلوگیری از بارداری پیدا شد.» او معتقد است که به‌ر حال فضای مجازی روی رفتار دانش‌آموزان تأثیر گذاشته است: «زن جامعه آنقدر با ناکامی‌های مختلف مواجه‌اند که امروز بچه‌ها با کشیدن سیگار یا مسائل مختلف دوست دارند خودشان را نشان دهند. خیلی از این دانش‌آموزان می‌خواهند بگویند، همان‌کارهایی را می‌توانند انجام دهند که هم‌سن‌وسالان‌شان انجام می‌دهند. نسل جدید به‌گونه‌ای رفتار می‌کند که گویی چیزی برای از دست دادن ندارد.» بااین‌همه او معتقد است که تنبیه، تویخ و اخراج دانش‌آموزان در ارتباط با این مسائل بی‌فایده است.

▼ تکرار سختگیری دهه‌های قبل

حالا در کنار ماجرای کشیدن سیگارهای الکترونیک و بر خورد مسئولان مدرسه، گشتن و بازرسی کیف دانش‌آموز در مدرسه که در دهه‌های گذشته هم رایج بود، آیا می‌تواند راهکاری مناسب برای برخورد با دانش‌آموزان و حفاظت از آنها باشد؟ سوالی که تیموریان به آن پاسخ می‌دهد: «این رفتارها جز ایجاد تنفر و انزجار، نتیجه‌ی دیگری ندارد. کیف دانش‌آموز حریم شخصی اوست؛ اتفاقی که برای نسل‌های دهه ۵۰ و ۶۰ افتاد و آن‌زمان هم مورد اعتراض بچه‌ها بود، چرا باید تکرار شود. به نظر می‌رسد نیاز به یک آموزش همگانی برای تعامل با نسل نوجوان داریم. به‌جای بازرسی بچه‌ها و ایجاد اضطراب و خشم در آنها باید فرهنگ‌سازی کرد، باید زیربنای تربیتی جامعه و بعد مدارس را درست کرد، سپس سراغ دانش‌آموز رفت.» این جامعه‌شناس معتقد است که امروز هزاران مسئله مهم‌تر از موضوع حجاب در جامعه وجود دارد: «فرهنگ‌سازی با زور و خشونت انجام نمی‌شود. این نسل متفاوت از نسل‌های گذشته فکر می‌کند و هنجارهایش در بسیاری از موارد تغییر کرده است. با زور و فشار نمی‌توان مسئله‌ای را به او تفهیم کرد.»

این کارشناس آموزشی تأکید می‌کند که ساختار اجتماعی و سیاسی روی جامعه تأثیرگذار است و بخشی از والدین هنوز از ساختار سیاسی و اجتماعی تأثیر می‌پذیرند به‌همین دلیل نسل جوان نه والدین خود را قبول دارد و نه ساختار سیاسی، مذهبی و اعتقادی را؛ «وقتی دانش‌آموزان نمی‌توانند توسط والدین، ساختار خانواده و مدرسه ارضای روحی و روانی شوند، به فضاهایی مراجعه می‌کند که ساختارهای اشتباه و ناامنی برایشان دارد.»

▼ با زور و خشونت نمی‌شود

دانش‌آموزان امروز فرزندان والدین دهه‌های ۵۰ و ۶۰ هستند؛ نسلی که به‌شدت تحت فشار جامعه و نسل پیش از خود بوده و برای تغییر سبک زندگی‌اش تلاش و هزینه‌های بسیاری پرداخت کرده است. سختگیری‌هایی که والدین در دوران نوجوانی با آن مواجه شدند، چه تأثیری بر اصول تربیتی آنها داشته است؟ تیموریان دراین‌باره می‌گوید: «معمولاً متولدین اواخر دهه ۸۰، والدین‌شان از نسل دهه‌های ۵۰ و ۶۰ هستند. فشارهایی که روی متولدین این دو دهه بود، ترس‌های پنهان و سختگیری‌ای که در مدرسه وجود داشت مثل رنگ جورابِ اصلاح صورت و... باعث شد پدران و مادران نخواهند همان تجربه را تکرار کنند، بنابراین آزادی‌هایی به فرزندشان داده‌اند تا کمبودهای خودشان جبران شود. درحالی‌که باید به چارچوب آزادی‌ای که به فرزندشان می‌دهند، توجه کنند.» به گفته این جامعه‌شناس نمی‌توان با این دانش‌آموزان نسل جدید، با پند و نصیحت صحبت کرد: «دانش‌آموزان امروزی به‌شدت از مسائل مذهبی گریزانند. بچه‌های امروز آگاه و مطالبه‌گرند و به‌راحتی سر کلاس اعلام می‌کنند که درباره یک موضوع خاص صحبت نکنید، ما گوش نمی‌دهیم. بخش عمده‌ای از این رخدادها هم به مشکلاتی باز می‌گردد که در ساختار سیاسی، فرهنگی و اقتصادی جامعه وجود دارد.» او تأکید می‌کند که فرهنگ‌سازی و بالابردن سطح پذیرش دانش‌آموزان با زور و خشونت امکان‌پذیر نیست. متولیان تربیت و آموزش باید از جامعه‌شناسان، روانشناسان و افراد متخصص و باتجربه استفاده کنند و تیمی از این کارشناسان تشکیل دهند و با کمک آنها رویکرد مناسبی را برای تربیت نسل در پیش گرفت.

▼ ما مقصریم

مدیر یک دبیرستان پسرانه هم که نخواست نامش در گزارش بیاید، می‌گوید که مصرف سیگارهای الکترونیکی نسبت به گذشته بیشتر و گرایش به استفاده از این وسیله در میان نوجوانان پررنگ‌تر شده است. او در گفت‌وگو با هم‌میهن توضیح می‌دهد: «دانش‌آموزان معمولاً نمی‌توانند برای انتخاب خود استدلالی بیاورند و نهایتاً تأکید می‌کنند که استفاده از این سیگارها بسیار کمتر از سیگارهای معمولی است و به‌همین دلیل هم استفاده از آن ضرری ندارد. ازطرف دیگر گرایش دانش‌آموزان نسبت به انجام رفتارهای پرخطر نسبت به گذشته هیچ تغییری نداشته و همچنان مواردی مانند گرایش به سوءمصرف

پنجشنبه ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۳
سال سوم • شماره ۴۹۷
www.hamhianonline.ir

موادمخدر، الکل و رابطه‌های آسیب‌زا را در بر می‌گیرد. اما ممکن است میزان دسترسی دانش‌آموزان به این موارد نسبت به گذشته افزایش یافته باشد.» این کارشناس آموزشی معتقد است که نوجوانان در حوزه ارزش‌های اخلاقی دچار چالش چندانی نیستند، بلکه هنجارهای آنها تغییر کرده: «به‌عنوان مثال گفت‌وگو و لحن دانش‌آموزان نسبت به گذشته تغییر زیادی داشته است. آنها در گفت‌وگوهای روزمره خود از کلمات و واژه‌هایی استفاده می‌کنند که بار معنایی قشنگی ندارد یعنی کلمه یا ناسازیی که در گذشته حین دعوا و برای توهین به کار می‌رفت، در مکالمات روزمره‌شان استفاده می‌شود و اصلاً هم آن را توهین آمیز نمی‌دانند.»

▼ نسلی که باید قانع شود

او تأکید می‌کند که جامعه بزرگسال ما نمی‌تواند به خوبی حوزه هنجارها و ارزش‌ها را از یکدیگر تفکیک کند و به‌همین دلیل قضاوت جامعه بزرگسالان نسبت به نوجوانان در برخی حوزه‌ها چندان هم درست نیست: «من سرکشی و عصیانی در نوجوانان نمی‌بینم، معتقدم که تعبیرهای ما از این موضوع اشتباه است. این نسل، عصیانگر و سرکش نیست اما به‌واسطه تحولاتی که در جهان و ایران رخ داده، پریشگر شده و باید قانع شود. یعنی باید بتوانیم به زبان این نسل درباره موضوعی به آنها توضیح دهیم و حق انتخاب را هم برایشان قائل شویم. اما ما چنین رفتاری نمی‌کنیم و واکنش طبیعی او به رفتار ما عصیان است.» این کارشناس آموزشی می‌گوید که ساختارهای حاکم بر مسائل کلان کشور بیشتر بر باورهای کلان بچه‌ها بویژه دیدگاه‌های اعتقادی و مذهبی آنها تأثیری منفی داشته است. او اساسی‌ترین راهکار برقراری تعامل مناسب با دانش‌آموزان را تغییر نگاه والدین و مربیان از مفهوم تربیت می‌داند: «در جامعه ما آنچه توسط والدین و نهاد‌های امنیتی رخ می‌دهد «کنترل رفتار» است به‌جای مفهوم واقعی تربیت. تا فمی در والدین و مربیان درباره تربیت و نقش آنها در این حوزه ایجاد نکنیم، راه‌های دیگر جواب نمی‌دهد. مثلاً در حوزه ایجاد نشاط در مدارس، باید توجه کرد که بچه‌ها اسباب نشاط خودشان را جور می‌کنند زیرا نیاز طبیعی آنها تفریح و شادی است و آنها می‌توانند به‌خوبی این فضا را در بازی‌ها و دوره‌می‌های‌شان ایجاد کنند. به نظر من، روش‌های غلط ما در برخورد با بچه‌ها و مداخله‌های تربیتی‌مان است که به‌دلیل فهم غلط از مفهوم تربیت در میان متولیان است. فهم آنها مبتنی بر کنترل بیرونی است یعنی گمان می‌کنند طرف مقابل را باید به‌نوعی کنترل و تربیت کنند که شبیه خودشان شود. به نظر من، تا وقتی این رویکرد در میان والدین و مربیان وجود دارد، نمی‌توان از نوجوانان انتظار زیادی داشت.» این کارشناس آموزش تأکید می‌کند که اسناد بالادستی مانند سند تحول آموزش تعریف‌های خوبی از مفهوم تربیت ارائه داده، بنابراین مهم است که متولیان آموزش این موضوع را موردتوجه قرار دهند. درحالی‌که این مسئله در کانون توجه متولیان آموزش نیست: «وقتی موضوعی در کانون توجه نیست، طبیعتاً تلاشی هم برای جاری شدن آن در سیستم آموزشی نمی‌شود.»

خبرسازان

درخواست برای نصب ردیاب

سردار علی‌ولی پورگودری، رئیس پلیس آگاهی پایتخت گفت: «جلسات مستمری درخصوص ایمنی و امنیت خودروها با خودروسازان داخلی داریم و در این جلسات از آنها خواسته‌ایم که خودروها به‌ردیاب مجهز شوند.» به گزارش خبرنگاران، او گفت: «در جلسات مستمر خود با شرکت‌های خودروساز داخلی که شخص استاندار تهران هم حضور دارند، نظرات و دیدگاه‌های خود را مطرح می‌کنیم تا معایب خودروها را برطرف کنند البته در این راستا تولید برخی خودروها که امنیت و ایمنی لازم را نداشته‌ند، متوقف شده است. استفاده از وسایل و تجهیزات الکترونیکی در خودروها اهنکار خوبی برای ممانعت از سرقت خودروها بوده و می‌تواند سرخ خوبی برای پیداشدن وسیله‌نقلیه بعد از سرقت باشد.»

تدوین لایحه حمایت از نخبگان

سیدسلمان سیدافقهی، قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان گفت: «بنیاد ملی نخبگان پیش‌نویس لایحه قانون حمایت جامع از نخبگان ایرانی را در ۵۵ ماده و با تمرکز بر اثربخش کردن نخبگان و ایجاد زمینه برای استفاده از ظرفیت ایشان در دستگاه‌های اجرایی، آماده کرده است.» به گزارش تسنیم، قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان با بیان اینکه این بنیاد خانه نخبگان است، گفت: «گرچه سند راهبردی کشور در امور نخبگان، مصوب شورایعالی انقلاب فرهنگی و یک سند بالادستی و به‌مثابه قانون است، اما واقعیت این است که این سند از الزام کافی برای همراهی وزارتخانه‌های مختلف به جز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برخوردار نیست و همراهی دستگاه‌های اجرایی ووزارتخانه‌هایناز به‌قانون مصوب مجلس شورای اسلامی دارد. که در صورت تصویب در مجلس می‌تواند بسیاری از مشکلات موجود را رفع کند.»

ادامه سر مقاله

فرض کنید چنین گزارش‌هایی کاملاً خیالی و ساختگی است. آیا سکوت مادر برابر آن یا علیه آن کمکی به ساختار برای فهم مردم از حقیقت می‌کند؟ اگر ما بگوییم که این گزارش ساختگی است مخاطب خواهد گفت: خیلی ممنون و زحمت کشیدید. ولی مگر شما در زمان وقوع این حادثه توانستید گزارشی تهیه کنید که الان خودتان را نخود این آش کرده‌اید؟ مردم خواهند گفت چرا همان زمان گزارش خبری ندادید که افکار عمومی بی‌نیاز از گزارش‌های رسانه‌های فرامرضی شود؟ اگر سکوت کنیم همه خواهند گفت معلومه که اجازه تایید گزارش بی‌بی‌سی جهانی را ندارند در نتیجه ترسیده‌ و سکوت کرده‌اند.

روشن است که هر دو این رفتار، نتیجه معکوسی از جهت اهداف ساختار رسمی دارد. این وضعیت معلول سیاست‌های نادرست اطلاع‌رسانی در کشور است که یکی از پایه‌های آن دادسراها هستند. آنان از چیزی می‌نالند که خودشان نیز در ایجادش نقش دارند. آنان در بازی‌ای وارد می‌شوند که از پیش باخته‌اند.

فرض کنید که هیچ‌کس؛ تأکید می‌کنیم هیچکس از داخل ایران هیچ نظری درباره این گزارش بی‌بی‌سی جهانی ندهد. چه چیزی عاید شما خواهد شد؟ اولین نتیجه‌ای که هر کس در هر نقطه از جهان از چنین رفتاری می‌گیرد این است که در ایران نمی‌توان در این‌باره حرف زد و این دقیقاً به منزله تأیید ضمنی گزارش بی‌بی‌سی جهانی است. هر چه کشت کنیم؛ درو خواهیم کرد. خلاصه اینکه به قول ناصر خسرو قیادیتی:

چون نیک نگه‌کرد و بر خویش بر او دید

گفتاز که نالیم که از ماست که بر ماست

آنچه امروز در نظام رسانه‌ای ما رخ داده را با این شعر ناصر خسرو تطبیق دهید. تنها یک راه پیش روی جامعه ایران است. اصلاح نظام رسانه‌ای و تأمین حق دسترسی به اطلاعات و اخبار. هر اقدام محدودیت‌آفرین جز افزایش زبان ملی نتیجه دیگری ندارد.

شناسه آگهی: ۱۷۰۸۹۴۴

روابط عمومی برق منطقه‌ای گیلان